

به نام خدا

حجاب و عفاف

شورای دانش آموزی دبیرستان

صدیقه کبری گندمان

تهیه کننده - نرگس شایسته

سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰

عفاف داشتن و محجوب بودن، از فضایل اخلاقی بشر دانسته شده است که به مثابه امری درونی برای هر انسان، فارغ از دین و مذهبی که دارد، مطلوب شمرده می شود. تأکید ادیان آسمانی، به ویژه دین مبین اسلام بر رعایت عفاف و حجاب نیز بر مبتنی بودن آنها بر فطرت دلالت می کند؛ هر چند این فضیلت اخلاقی و امر فطری، در ادوار گوناگون و جوامع مختلف به دلایل و عللی، گاه مغفول مانده یا در تزاخم با دیگر امور فطری قرار داده شده است. انسان در جوامع گوناگون، نیازمند رعایت عفاف و حجاب است و امروزه با نفوذ اینترنت و ابزارهای گوناگون فضای مجازی در میان مردم، تشکیل جوامع مجازی و نیز بحث عفت و حجاب در آن ضرورت یافته حجاب و عفاف، از ارزش های جامعه بشری شمرده می شود و دین مبین اسلام نیز به رعایت عفاف و حجاب بسیار تأکید دارد. همواره این دو واژه در کنار هم به کار برده می شوند و به نوعی ارتباطی استوار میان این دو وجود دارد.

عفاف، ملکه ای است در زندگی انسان که رفتارها و فکر او را کنترل و هدایت می کند. اگر چه عفاف برآمده از گرایش و خواسته های درونی در انسان است، اما بسیاری از رفتارهای مربوط به آن، در دین اسلام تشریح شده است. این رفتارها در چگونگی رابطه با نامحرم به هنگام نگاه، شنیدن و صحبت کردن بروز می یابد. حجاب، در لغت به معنای «ممانعت از رسیدن به چیزی» است. گفته شده که «حُجَبٌ» و «حِجَابٌ»، هر دو مصدر و به معنای پنهان کردن و منع از داخل شدن است.

می توان گفت حجاب، ثمره عفاف درونی است که تظاهر و نمود بیرونی یافته است و به نوع پوشش در ظهور اجتماعی افراد و در رویارویی با نامحرم گفته می شود. بر پایه آنچه در متون اسلامی و کلام اولیاء دین آمده، عفاف و حجاب در همه ابعاد زندگی ظاهری و باطنی انسان گسترده شده و حقیقتی برتر از عالم در وجود انسان است.

عفاف، نه تنها در اجتماع و در تعامل با دیگران معنا دارد، بلکه در زندگی فردی و تعامل انسان با خود نیز دارای مفهوم است. عقیف بودن افراد در ارتباطات درونی شان، به معنای آن است که فکر ایشان مشغول گناه نباشد و عنان چشم، گوش و زبان و اندیشه آنها در اختیارشان باشد و به گناه نیفتند. چنین افرادی راحت تر می توانند به رفتار عقیفانه در مواجهه با دیگران دست یابند. چنانچه فردی رفتار عقیفانه را از سر قرب الهی انتخاب نکرده باشد، چون خود را در نگاه جامعه، خانواده و گروه دوستان، مقید به آموزه های دینی می یابد، سعی در بروز رفتار عقیفانه از خویش می کند .

عفاف و حجاب در زندگی بشر، به وسعت دایره زندگی فردی، اجتماعی و همه تعاملات فکری و رفتاری اوست. در فضای مجازی که می توان به راحتی به فضای خلوت در تعامل با نامحرم دست یافت و در عین حال، گمنام و با هویت های ساختگی فعالیت کرد، عفاف و حجاب باید بیشتر در کانون توجه قرار گیرد. نامه الکترونیکی، گفت و گوی برخط، پسندیدن (لایک کردن)، انتخاب دوست و عضویت در گروه، از جمله فضاهای چالشی در رفتار عقیفانه است .

روابط مجازی، فرهنگ ها و سنت ها را تحت تأثیر قرارداده و جوامع سنتی را با نگرانی هایی روبه رو کرده است. در کشور ما نیز با ورود اینترنت و گسترش آن در سطح ابزارهای ارتباطی گوناگون، فضای مجازی به مکانی پُررونق برای شکل گیری روابط متفاوت تبدیل شده است. مقوله ای که در این میان، نگرانی هایی را به ویژه برای نسل جوان به همراه دارد، اباحی گری در فضای مجازی و قیدناپذیری افراد و به ویژه زنان در تعامل و ارتباط است. گسترش روزافزون انتشار تصویرهای بدون پوشش شرعی از سوی زنان در فضای مجازی، از جمله این نگرانی هاست که در جامعه های اسلامی، یک نگرانی جدی و رفتار پُر مخاطره به شمار می رود. این رفتار ناشایست، ممکن است از سوی نسل جوان و ناآگاه که دنبال الگوبابی هستند، تقلید شود.